

Trollet i lådan

Världen väntar fortsatt på den verkliga Trump. Som om The Donald bara var en mask. Jag stänger TV-såpan. Ljuset släcks och den tunga sammetsridån på biografen Draken går upp.

In kliver Ingo, Den Stora Goda Smockan, och räcker sin världsberömda högerkarda till satan själv, eller åtminstone till hans mest framträdande underhuggare i västvärlden efter kriget – den lille gnomen Roy M Cohn. Som en framtrollad, bortglömd figur ur trollkarlens hatt står han där; ful, elak, okänd och föraktad, men med en kalkylerande min.

Kontraktsskrivning pågår inför returmatchen på Polo Grounds och platsen är Hotell Saltsjöbaden, den 29 december 1959, med smörgåsbord och gran. Den svenske promotorn Edvind Ahlqvist i mitten. Boxaren var stenhuggaren [Ingemar Johansson](#), regerande världsmästare i tungvikt. Från ett avlägset hörn av världen, i ett land som kanske hette Schweiz eller var det Sverige. I en mycket avlägsen tid. På Drakens duk.

Innan advokaten Roy Cohn drabbades av "levercancer", den diagnos som han själv insisterade på, öppnade han upp för en besynnerlig figur. Ett troll i lådan som legat länge och väntat på sin tur. Ett faktum som nu börjar bli allmänt känt. På sjuttiotalet blev Cohn en rundkammad sluggers advokat och läromästare. Sluggern, som alla skrattade åt, blev president i Amerikas Förenta Stater. Presidenten heter Donald Trump. Slumpens skördar.

Världen är märklig, fylld av sammanträffanden som i efterhand blir riktningsangivelser. Naturligtvis beroende på uttolkarens vilja att läsa in det som i efterhand blev uppenbart, precis som vi läser Nostradamus. Kuriositeter utan orsakssammanhang flimrar förbi i en gammal kortfilm på en filmfestival i boxarns gamla hemstad sextio år senare.

I ljuset på den eleganta retrobiografens duk står två ikoniska

representanter, en för gott och en för ont. I en helt tillfällig relation. Boxarn slogs för pengarna under några år på 50/60-talet och lever kvar i vårt minne som mirakelmannen med hyfsat fotarbete och smak för mammas köttbullar.

Advokaten Cohn skötte försvaret åt far och son Trump när deras bolag anklagades för bostadssegregation på sjuttiotalet. Och han hjälpte Trump bygga Tornet. Via sina maffiakontakter med intressen i cementindustrin och polska immigranter utan arbetstillstånd restes Trump Tower, på rekordtid, påstås det.

Cohn åtog sig alla uppdragen och i motsats till Trump ägde han talets gåva. [Roy lärde Donald](#) att anfall är bästa försvar, och om du är trängd i ringhörnan ... så påstå något, vad som helst, var fräck. Ljug! Det tar en stund innan motståndaren samlat ihop hakan, upp från knäna, och då är du redan långt borta. Ta en givande förlikning. [Erkänn aldrig förlusten](#). Påstå att du vann. Ingen minns hur det började.

Roy Cohn, som mindre än tjugo år tidigare var Joseph McCarthys infernaliska "grillvändare" nummer ett, i en förföljelsen av påstådda kommunister i Hollywood och av subversiva element i den amerikanska statsapparaten. Dessförinnan var han inkvisitorn som satte [Ethel Rosenberg](#) i elektriska stolen och som gärna tog åt sig "äran" av illdådet intill slutet av sitt liv. Efter den misslyckade häxjakten och McCarthys fall gick Cohn under radarn.

Hans mäterliga skitstövleri glömdes bort. I överensstämmelse med författaren [Gore Vidals](#) ironiska sentens; *"We are the United States of Amnesia, which is encouraged by a media that has no desire to tell us the truth about anything, serving their corporate masters who have other plans to dominate us."* Ingen minns, ingen lär och tiden går. Cohn, nu llerad med gangstern Tony Salerno, en underhuggare i Genovesefamiljen, blev för en tid boxaren Floyd Pattersons advokat och promotor.

Roy Cohns handel och vandel frodades i New York. Efter

direktsändningen 1952 med Joseph Welsh klassiska ifrågasättande av McCarthy; *"have you no sence of decency"*, men långt före *"Du ska veta hut"* i Ebbe Carlsson-utfrågningarna, tog Cohn obskyra uppdrag som rådgivare åt maffian. Han stämde omedelbart den som stämde honom och han levde sitt liv i ett tillstånd av permanent juridisk krig.

New Yorks ryggkliande societet på Studio 54 gav honom det grumliga vatten att simma i som han trivdes med. Han gav naturligtvis pengar till välgörenhet, och han offrade lika naturligt människor och krossade karriärer utan att blinka. Fotarbete var överkurs. Anfall i alla lägen.

Med sitt fascinerande CV som en arketyper för hänsynslöshet och ondska har han återuppstått. Med stor dragningskraft på filmproducenter och författare. Som sådan "jobbar" han nu, efter sin död, som ett slags försök till moralisk bearbetning av gamla synder, som rollfigur i filmer och tv-serier. Exempelvis i Al Pacinos rolltolkning av Cohn i [Angels in America](#) eller i filmen [Citizen Cohn](#) (filmen gratis i sin helhet) med en elak James Woods i titelrollen.

Och nu senast i dokumentären "[Where's My Roy Cohn?](#)". Titeln är från ett yttrande som tillskrivs Donald Trump. Det tycks som att allt fler söker efter Cohn som en tröstande förklaring på sakernas tillstånd, nu när Trump går till omval i landet där ingen minns.

I Hollywoods historieskrivning fungerar den personifierade ondskan utmärkt som förklaringsmodell på allt som gått fel. Exempelvis i den skickligt gjorda Djävulens Advokat från 1998 med nämnde Pacino i huvudrollen som den Onde själv i armanikostym, den store intrigmakaren med sina dekadenta cocktailpartyn som styr hela världen från sin hissnande takterrass i New York.

Utan referenser till Cohn eller Trump, men med budskapet om hur iskallt maktutövning och rövarkapitalism fördärvar de

gudfruktiga gräsrötternas liv, ger filmen, som lär ha använts i jesuiternas undervisning, sin förklaring till sakernas tillstånd. Och där finns argumenten som opportunisten Trump själv piskade upp sina väljare med. Från sin likaledes hissnande takterass.

Det är lätt gjort att diabolisera dem som villigt tagit åt sig de stygga "rollerna" på historiens scener. Somliga blir bibliska i formatet. Andra blir småskurna parenteser i en TV såpa. Är det vulgaritetens nya nivåer som väcker insikter, nu för sent, att något borde ha gjorts annorlunda för mycket länge sedan? Något som kanske inte längre kan lagas?

Var kommer alla fattiga människor utan sjukvårdsförsäkring ifrån? Hur fungerar valsystemet i en federation av femtio delstater? Är det Uppenbarelsebokens röda drake vi ser i republikanernas färgval eller är allt från skapelsen till nu, allt från knockouter och valsegrar, till minsta lilla snöflinga, inpackat i en för oss människor ogenomskinlig kosmisk plan. Då har vi inget val. Då får vi hoppas. Då finns bara tron på gud-ske-lov.

Eller är Cohn och hans gelikar egentligen bara felvaggade offer i ett vansinnigt system där allt handlar om den stora pokerpotten? I en kvardröjande nybyggaranda där hagelbössan eller lögnen avgör varje dispyt. Ett system som med Vidals ord består av två högerpartier; ett konservativt och ett reaktionärt, ett system som frambringat presidenter som Nixon, Reagan, och Bush, bara för att nämna några. Många luktade illa men blev ändå omvalda. Alla var välkammade.

När sluggern Cohn mist sin advokatlicens och låg för döden i aids 1986 så var den bakteriofobiske Trump redan någon annanstans. Cohn ansåg sig inte vara homosexuell, bara en heterosexuell man som tyckte om att ha sex med andra män. Enligt honom själv och hans samtid drabbades bara bögarne. Och Cohn föraktade bögarne. "Levercancer", inte aids blev hans sista förlikning. Alternativa fakta får oss nu att gapa men

har alltid funnits på menyn, långt före begreppet blev viralt.

Troligen hade en "Cohn" eller en "Trump" hoppat ur lådan i varje annan kontrafaktisk historieskrivning. Trumps rådgivare kommer och går och en del heter faktiskt Cohn. Fast det där är bara nammagi, det vimlar av "Cohns". Men Roy M Cohn fick sin plats i skräckkabinettet och satan har sin plats i Hollywood. Tåget av prärievagnar ringlar vidare och gud har alltid haft en valbar plats i amerikansk politik. Kanske blir det en mur, kanske inte, men Tornet är i alla fall byggt.

Människorna får allt svårare att förstå varandra. Minns allt sämre. I United States of Amnesia, och för all del, på annat håll också.

Det enda jag kan finna i den amerikabefarne Edvin Ahlqvists minnen är att promotorns tidning Rekordmagasinet fick en extra skjuts på grund av Ingo. Ingenting om pengarna och ingenting om Cohn. Ingo köpte fiskebåtar. Idyllen var total. Vi var många smågrabbar som gick omkring med "blåklockor" de där åren. Nu väntar vi på sista rondan.
Ljuset tänds.

Text: Farbror Mosterberg

Foto: Senator Joseph McCarthy och hans advokat Roy Cohn under utskottsförhören 1954. Från Library of Congress Prints and Photographs Division.